

Mythologia, Venise, 1567 - IX, 05 : De Rhea

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[124\] : De Rhea](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX

[Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 05 : De Rhea](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 06 : De Rhee](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 05 : De Rhee](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - IX, 05 : De Rhea, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/942>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4

Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 271v°-273v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Rhéa](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiae

De Rhea

Cap. V.

Rheam scripsit Hesiodus in Theogonia Terra & Cœli fuisse filiam, cum ita de filii Terræ loquitur;

Ἐπεὶ θεοῖς ταῦτα δεσμοί πολεῖσιν.
καὶ τὸν, ἐργάσιν, λαζαρίν,
δέσμον, πέπλον, διόπτρα, μητρούντι.

Oceanum peperit Cœlo coniuncta profundum,
Cœsumq., Creumq., Hyperionaq., Iapetumq.,
Thizamq., Rheamq., Themimq., unemosynenq..

At Orpheus in hymnis Rheam primam omnium à Deo factam fuisse inquiret quem Protogonam appellat, cum ita inquit;

Οὐτανά, διόπτραν ποιεῖσθαι.

O Rhea Protogni genitoris filia summi.

Quæcum fuisse postea Saturni vxor credita, ita de illa scripsit idem Orph.

Επεὶ τὴν διάστολον, εργάσιν τελευτὴν ποιεῖσθαι.

Saturni felix coniux, cui splendida forma est.

Ex hac idem poeta terram, & mare, & cœlum, & ventos genitos fuisse tradidit, quæ Deorum & hominum parens appellata est, ut patet in his carminibus eiusdem Orphei;

πέπλον ποιεῖσθαι, διόπτραν αἴρειν.

Εἰ τὸν πόλεμον, τῷ διάστολον διαχειρίζειν,

τοὺς νήρους, αριστῆς, φαύλων, αἰρετούς.

Mater Diuorum pariter, materq., virorum.

Ex te terra parens frugum, cœlumq.; profundum,

Et mare cum ventis, veloci percita cursu.

Hanc ipsam touis fuisse matrem testatur Callimach. ita in hymno in Iouē;

τε διὰ τοῦτον ποιεῖσθαι διάστολον.

Τελευτὴν διάστολον ποιεῖσθαι.

Nam te in Parrhasia peperit Rhea; sunt vbi colles
Arboribus recti frondosis.

Fabulati sunt hanc Deorum matrem à quatuor leonibus in curru vehi solitam, & corona turria coronari, cuius manibus sceptrum addiderunt, & sacerdotes tympana etraque pulsabant, & Corybantes armati circumibant incidentem, circa quam erant feræ permulctæ, quarum mater credita est, ut ait Lucretius lib. 3.

Quare magna Deum mater, materq., ferarum,
Et nostri genitrix hæc dicta est corporis una.

Hanc veteres Graium docti cecinere poetæ

Sedibus in curro biungos agitare leones.

Tympanum illi præterea tribuerunt, quod pulsabatur in sacris, & à castratis sacerdotibus celebatur cum magno tibiæ cornicinumque strepitu. Illud autem factum fuit ob Atyos memoriam Phrygii pueri, qui cum à Rhea amaretur, neque ramen eius desiderio veller satissimè, perpetuam virginitatem se seruaturum pollicitus est. At cum eam nō seruasset, à Rhea in furem percitus se ipsum evirauit, atque sacerdotem illi Dex, cui fidem violauerat, dicauit. Inde vero manit ea consuetudo, ut à Gallis vocatis sacerdotibus muliebri habitu indutis Rhea coleretur, ut tellatur Lucianus in Dea Syria;

Syria; quam idcirco quod uterentur tympanis in eius sacris, ita de illa scripsit Orpheus in hymnis;

Τυμπανούσι τραγουδεῖν, χαλασπερτούσι.

Tympana quam mulcent, tinnitusq; xris acuti.

Sic & Ovid.lib.1. de Ponto;

Ante Deum matrem cornu tibicen adunco

Cum canit: exigur quis stipis xra neget?

Huic Deus pinus arbor sacrata fuit, quod in eam arborem denique Atym ab illa amatum, mutatum fuisse credunt, ut testatur Ovidius libro decimo Metamorph. in his;

10

Et succincta comes, hirsutaq; vertice pinus,

Grā Deum matr. siquidem Cybeleius Atys

Exuit hac hominem, truncōq; induxit illo.

At enim pinu postea coronatis sacerdotibus sacrificare mos fuit per aliquod tempus. Huiuscce Deus famuli & Curetes & Corybantes vocati sunt: nam cum insaniam, ac belluinanam quandam rabiem imitarentur, vocati sunt Corybantes a iacendis capitibus insanorum more. Hi dicti sunt etiam Galli, a Gallo Euvio Phrygia, cuius hausta aqua vertebantur in furorem, atque tessa se exalabant. Siebant autem huius Deus sacrificia die nono lunæ ut innuit Nicander in Alexipharm. cum magna vociferatione;

20

Ἄτην περφέρει τάντης θυσίαν προσῆνε

Διότι λαύρωσιον ἀπογενέσθαι κακόνθι,

μαρπέτις εὐθύδεια γάματος θράσιος, αἴτιος τρίποτε.

Μάσσας δέ τε ἀρχαὶ τελετῶν.

Vtq; Rhea matris olim diuina sacerdos

Ipsa viis lunæ iam nona luce propinquat,

Clamoremq; altum tollit: per deusia cuncti

Dissugunt, postquam céperunt: auribus ipsos

Idex matris horrendos forte vultatus.

Hec eadem Dea vocata fuit variis nominibus, nam & Proserpina, & Ibis, & 30
Cybele, & Idex, & Berecynthia, & Tellus, & Rhea, & Velts, & Pandora, &
Phrygia, Pyliens, & Dindymena, & Pessinuntia a locis aliquando vel a caufis
vocata est. Fertur Rhea ubi Iouem in vetero gelaret, atque Saturni deu-
taret prædictam crudelitatem, ad montem Thaumatum Arcadiæ peruenisse,
qui mons fuit ab Hoplodamo, aliisque illius sociis gigantibus in auxiliū
accitus, si forte Saturnus illi vim imferre parauisset. Hic autem mons non
procul distabat a Molollo flumine. Fama est Rheam in parte quadam Lycæi
peperisse, atque in hoc monte deceptum fuisse Saturnum cum lapidem pro
filio accepisset cuius in ingo spelunca fuit quedam, in quam ingredi viris re-
ligio prohibebat, cum solis sceminiis iniciaturis sacris introire fas esset. Te-
statur Lucianus in Nigrino satiis fuisse phrygæ tibiæ sonum ad incitados ad
sacrificia Rhee sacerdotes, cum illo auditio statim in furorem verti soliti es-
sent. Neque vero pinus solum sacrata fuit Deorum matr., ut diximus, sed
etiam quercus, ut testatus est Apollodorus lib. 3. de Diis. Atque Titiz &
Cylleno prius Milesi sacrificare consueverunt, deinde Deorum matr., cuius
Deus xra frondibus queruis ornabatur, ut testatur Apollonius lib. 1. Argo-
nauticorum, in his;

40

βασιν τεχνητον αρχαιον, οικη τε φύλακας

τεραπυν

Mythologiae

Τελείωσις Εργασίας Αρχέλαιο
μετά τη διαδήλωση των πολιτών συνεχίστηκε
καθώς αρχέλαιος τοπικός Δημάρχος αποκλείστηκε
από την περιφέρεια μετρητών, επί της αρχής
μετέπειτα γιατί απέτησε, σύμφωνα με την
Δικαιοδόλη Επίτροπη, να συνεπάγεται
λογικά δραστηριότητες από την Δημόπουλο
Εργασίας την πλειστηριασμένη.

Acumulant arx lapides , quam frondibus ornant
Quernis , & sacris onerantes lancibus aram
Dindynicam matrem placida mox voce vocarunt
Incola quo Phrygia est : Cyllenum q̄s , Titiāmēs
Qui soli fatis vibes , qui regna gubernant :
Matri & Idez comites dicuntur : & iidem
Dactyli Idæi Cretes . quos Nympha creauit
Anchiale terram stringens Oeacis agri
Ambabus manibus Dicto proxima collī .

Fuit autem Titias Heros indigena Cretensem, ut senit Callistratus lib. 2.
Heraclæ; quem fabulati sunt touis fuisse filium, cum tamen Callimachus
30 in Hecale illum maiorem natu Cimmerii Mariandyni filiorum tradiderit,
ob huius felicitatem cum gens illa maxime res suas auxisset, illum postea
Heroem faris urbiuum præfectum existimari lege saepe sunt, ut inquit Theophanes,
& Promachidas in hiis quæ scripsit de Heraclæ. οὐτούς τοι τε εἰς
διανομαῖς τοι, οὐτούς τοι τε πάντας, τοι τε ταῦτα ταῖς πρώταις μηδιναῖς. In-
ter Deos relatus est Titias à Mariandynis, quoniam per illum gens illa ma-
xime aucta est, & ad felicitatem est perducta. atque de Rhea tot dicta sunt.
Nunc sententiam antiquorum ex his eliciamus. Dictum autem fuit modo
physicas rationes naturæ & elementorum, modo vitæ rectè gubernanda præ-
cepsa sub his fabulis fuisse ab antiquis implicata. sic enim ea quæ dicuntur
30 de Rhea, pertinent ad elementorum naturam. Quod autem Rhea terra sit,
vel vis terræ quæ ad generationem rerum pertinat, facile patet ex eius pa-
rentibus, & ex illis, quæ ita scribuntur ab Apollonio lib. 1. Argonaut.

μέλιν τοι πυκάσθησε φρέσας ολόπετρα.
ἔδιπτο μενταλάτης τοι φρέσα θάνατον διαδεῖ
πέταξε δύρινα τοις ιερατείς τοιςτού ζωτικούς.
Οιόθρα μή περιττὸς χάσει πεπτόν - οὐδὲ δί πεπτὸν
οὐ περιττὸς φέσαι τοις τερψίνοις οὐδὲ ποτέ.
Θάρρεις οδυσσεῖς κατα θειόχρυστα λαγκάτην
οὐδὲ περιττὸς φέσαι ποτέ.

40
Tympana cum rhombis adsunt, placatur ut olim
A Phrygibus mater Diuum Rhea, cum sibi sacra
Præmissis fieri hand dubiis vult obuia signis.
Arboribus fructus nascuntur, lumina florum
Sub pedibus diux effundit mox Dædala tellus.
Iamq; feræ in sylvis linquentes pignora, caudas
Motantes Diuam mulcent.
Etiam enim rhombus rota quædam parva, quam vertentes manu loris pon-
dera

dera fetti aut æris habentibus diuerberabant, ut scripsit Bacchylides, quod fieri consueuisse inquit nequod verbum aut vox molesta inter illa sacra audiatur. ego autem illud fieri magis crediderim, quia terram ventis & imbris vnde pullari significarent. enim uero quare terra sit Rhæa, & cur in curru veli fingeretur, & cur turriram gestaret coronam, cur ut haberet Gallos factores ita patescit Lucretius lib. 2.

Hanc veteres Graium docti cecinere poëtæ
Sedibus in curru biiugos agitare leones.
Aeris in spatio magnam pendere docentes
Tellurem, neque posse in terra sifere terram.
Adiunxere feras: quod quamuis effera proles,
Officiis debet molliri victa parentum.
Muralique caput summum cinxere corona,
Eximiis munita locis quod sustinet vibes.
Quo nunc insigni per magnas didita terras
Horrificè fertur diuinæ matris imago.
Hanc varix gentes antiquo more facrorum
Idram vocitante matrem, Phrygiastq; cateruas
Dant comites, quia primum ex illis finibus edunt
Per terratum orbem fruges expelle creari.
Gallos attribunt, quia numen qui violarint
Matris, & ingratii genitoribus inuenti sunt,
Significare volunt indignos esse putandos
Viuam progeniem quod in oras luminis edant.
Tympana tenta sonant palmis & cymbala circum
Concaua; taucisonoq; imitantur cornua cantu;
Et Phrygio stimular numero cauæ tibiae mentes.
Telaque præportant violenti signa furoris,
Ingratos animos atque impia pectora vulgi
Conterere metu quæ polsint numine diuæ.

10

20

30

40

Hec Dea vxor Saturni credita est, quoniam mutationibus elementorum tempus adest necessario. Inde vero effectum est ut marinorum omnium, & celestium ac terrestrium Deorum pater Saturnus, ac Rhea mater crediti sint, cum Diis ipsi vires sint elementorum, ut dictum fuit. Nam terram omnium corporum naturalium vinculum & fundamētum antiqui fuisse crediderunt, circa quam frequentiores fuerint mutationes ad procreandum. Hanc cum basim elementorum & vinculum esse animaduerterent, pollea accidit Deos ac Deorum vires cognosci, rerumq; singularum actiones ab hominibus colis, cum omnia ab uno Deo proficisci minime adhuc intelligerent. Ex hac enim omnia pululasse ita inquit lib. I. Apollonius;

in quoq; tibi annasit, dñasit, miseriæ q; tuæ
nâra nesciens, nesciret' dñs loloq; nata.

Ex hac sunt venti, tellus, atque æquora nata
Ventosa, & vasti flammantia sydera mundi.

At vero multo sapientior Orpheus hanc Protagoni, siue solius Dei summi filiam nominauit, cum omnia elementa, omnique mundi machina a Deo rerum omnium opifice profecta sit. Finixerunt hanc in curru veli, quia suspe[n]ta natura terra in aere suspenſa videatur cum nulla se fulciatur, neque

Zzz tamen

Mythologiae

tamen in aliquam partem magis declinet. Circa hanc seræ sunt, quia omnia animalia ab illa producantur & nutriantur; que cum multis ciuitates habeat, merito corona taurita insignitur. Instrumentorum vero strepitus, vim significat ventorum, qui plurimum faciunt, & quasi lenones sunt ad omnia naturæ negotia, cum sine frigoris & caloris non leues ministri, & tanquam pluviarum ac serenitatis vehicula, trahunt a quatuor ferocissimis leonibus eius currus, qui nihil sane sunt aliud, quam ab Oriente & Septentrione, & his a latere regionibus venti. Hi dicuntur illam vehere, quoniam vis generationis plurimum illis adiuuatur. cum vero omnia ex illa fluere, & in ortum deduci appareant, iure Rhea in eis sine a fluendo dicta est, at nunc de Latona dicatur.

10

De Latona.

Cap. V L

Fuit autem Latona Cœi ac Phœbes filia, uti testatur Apollodorus lib. I.

& Hesiod. ira in Theogonia;

φίλην μὲν αὐτὸν πολεμήσατο θύει τε Λατόνα
καταρρίψεις ἔπειτα τοῦ Διοῦ οὐ φέλεσθαι
Αἴτιος καταρρίψας εἰσέπειρε πολέμους αὖτον.

20

Inde thorum Cœi Phœbe concendit, & illi

Iuncta in amore Deo Latonam concipit aliam.

Sic Ouidius etiam libro sexto mutationum;

Quoque modo audetis genitam Titanida Cœo
Latonam preferre mihi?

Homerus autem hymnicus in hymno in Apollinem Latonam Saturni filiam

fuisse scribit hoc pasto;

— λατωνῆς δύοπετρη μυάλησση χρήστη.

Inclita Latona, o Saturni filia magni.

Fabulantur hanc compressam fuisse a Ione ob eximiam pulchritudinem, quā

30 cum in utero gestare sensisset luna, illam depulit ē curlo, iussisque Pythoni serpenti ut illam insequeretur. Deinde terra vniuersa iurare coacta est, quod patienti Latona locum non concederet, præter Delum insulam: illa enim cum esset instabilis per illud tempus, sub vndis forte delitescebat; que deinde cum tempus patienti Latona aduentasset, ut pote non iurata in Latonam, iussa est a Neptuno confistere, & locum parturienti præbere, ut scripsit Lucianus in dialogo Iridis & Neptuni. Hec igitur insula in mari Aegeo cum tunc ad recipiendam Latonam emersisset atque apparueret ex vndis, Delus vocata fuit, quod nomen manifestum & apparet significat. fuit postea in hac insula vrbs in planicie ædificata, templumque nobilissimum

40 Apollinis & Latonæ, cui mons Cynthus erat propinquus, & fluvius Iompus nomine non valde magnus, qui per insulam fluens, ut testatur Strabo libro decimo. sed neque tamen in illa insula clam parum edere potuisset, nisi Iunonem armorum Curetum strepitus obtuditisset, cum assidue sollicita esset, & Latonam insequeretur ne alicubi pareret. Complexa igitur palmarum, ut a doloribus solueretur, peperit: cum mos sit parturientium mulierum proxima quæque apprehendere, atq; ita nixæ partus doloribus soluntur. Enixa est igitur Dianam & Apollinem, ut ait in his Orpheus;

ιεραῖς ποιεῖ ποιητὴς οὐδεὶς Αργεὺς,

2020-01-22